

Lili Marleens historie

Af Holger Terp

APOLLO
№435

NACH GEDICHTEN
VON
HANS LEIP
MUSIK:
NORBERT SCHULTZE

für Gesang
und Klavier

APOLLO-VERLAG · PAULLINCKE
BERLIN S W 68

Indholdsfortegnelse

Tysk propagandamusik.....	3
Original tekst, 1915.....	4
Lied eines jungen Wachtpostens (Lili Marleen).....	6
German propaganda music.....	8
Lili Marlene, English version 1.....	9
Lili Marlene, English version 2.....	9
The Wedding Of Lili Marlene.....	11
Bruden var Lilli Marleen.....	13
Lili Marlenes bryllup.....	14
Udenfor kasernen staar en Tyskertøs.....	18
Ein unbekannter GI.....	19

Forord

Lili Marleens historie er et af de mange led i Det danske Fredsakademis omfattende dokumentation og formidling af fredens og krigens kultur. Denne del af historien starter i begyndelsen af anden verdenskrig og slutter i begyndelsen af den kolde krig

Melodien blev anvendt i andre sange fra anden verdenskrig, så som:

[The D-Day Dodgers](#)

The Dive Bombers' Song

My Faithless English Rose

The Irish Fusiliers, og

Going Round the Bend

Foreword

The Lili Marlene story is one of the many links in the Danish Peace Academy's comprehensive documentation and dissemination of peace and war culture. This part of the story starts at the beginning of World War II and ends at the beginning of the Cold War. The tune was used in other songs from the Second World War, such as:

Tysk propagandamusik

Tysk musik i denne periode er registreret i: **Handbuch Deutsche Musiker 1933-1945** / : Fred K. Priberg, 2004¹.

¹ Das „Archiv Priberg“

- http://de.wikipedia.org/wiki/Fred_K._Priberg

- <http://miami.uni-muenster.de/servlets/DerivateServlet/Derivate-3323/MIAMI/HANDBUCH.PDF>

- <http://www.uni-kiel.de/internutz/script/univis.php?x=http://www.uni-kiel.de/muwi/PribergArchiv.htm>

'Es enthält auf 9570 Seiten circa 5.000 Personenartikel mit Kurzbiographien (auch zu wichtigen Institutionen, Funktionären und Politikern), Behördenkorrespondenzen, politische Gutachten und Zeitschriftenartikel, sowie rund 10.000 verzeichnete Werktitel aus dem Repertoire politisch angewandter Musik, Partituren, Liedanthologien, Tonaufnahmen im Deutschen Rundfunkarchiv sowie im Anhang das Archiv-Inventar Deutsche Musik 1933–1945.'

Wer sich mit der Forschung über Musik in der NS-Zeit beschäftigt, wird über kurz oder lang auf den Namen Fred Priberg stoßen. Der Musikjournalist hat sich über Jahrzehnte als Experte für dieses Thema einen Namen gemacht und 2004 als vorläufiges Resultat seiner Lebensarbeit das „Handbuch Deutsche Musiker 1933-1945“ veröffentlicht. Dieses wohl einmalige Kompendium entstand über Jahrzehnte und ist bis zum heutigen Tag nicht abgeschlossen. Wegen seines Umfangs fand sich kein Verleger dafür, sodass es von Priberg privat als CD-Rom vertrieben wurde. Eine Art Zwischenstand stellte dabei das 1982 erschienene Buch „Musik im NS-Staat“ dar.

Nazi Tyskland overfalder det fascistisk regerede Polen den 1. september 1939. Dagen efter indspiller den tyske skuespiller og sanger Lale Andersen (1905-1972), den senere schlager, Lied eines jungen Wachtpostens (Lili Marleen), HMV Elektrola EG 6993.

Pladen er til at begynde med ikke nogen kommerciel succes. Den sælges i løbet af de næste par år kun i 700 eksemplarer. I vinteren 1940-1941 og i foråret 1941 udkommer der en håndfuld nye tyske indspilninger. Fra april 1941 begynder den tyske militærradio i det okkuperede Beograd i Serbien, Soldatensender Belgrad, at sende sangen som senere på året blev stationens kendingsmelodi - og dermed sendt flere gange dagligt. Fra Balkan bredte sangen om soldaternes og sømændenes længsel sig til resten af verden, fordi stationen kunne modtages helt fra Narvik i Norge til Nordafrika og havde op til 6 millioner lyttere på begge sider af fronterne. Lili Marleen var senere blandt de allieredes tilfangetagede i Nordafrika, hvis man skal tro den britiske kortfilm the True Story of Lili Marlene, fra 1944.²

Den oprindelige tyske sangtekst har vistnok aldrig været oversat til dansk.³

Original tekst, 1915

**1. Vor der Kaserne
Vor dem großen Tor
Stand eine Laterne
Und steht sie noch davor
So woll'n wir uns da wieder seh'n
Bei der Laterne wollen wir steh'n**

² Lala Andersen.- <https://archive.org/search.php?query=Lale%20Andersen>

British Ministry of Information – British Crown Film Unit , Humphrey Jennings : True Story Of Lili Marlene (1944) - <https://archive.org/details/TrueStoryOfLiliMarlene>

'Description from the National Archives: "Summary: Night scenes of British soldiers walking in from the desert and gathering around radio to hear German broadcast of Lili Marlene. Night scenes of heavy artillery fire. British tanks, vehicles, and troops advance across desert. Mass of German and Italian prisoners. Russian artillery fire at Stalingrad. German Gen Friedrich Von Paulus enters office and surrenders to Gen Vasily I Chuikov of the Russian Army. Surrender was on 2 Feb 1943. Mass of German prisoners in Russia.

~~Lala Andersen behind barbed wire in concentration camp.~~ Lucie Mannheim singing Lili Marlene with new lyrics. Miss Mannheim sings of Hitler's crimes and how he should be hanged from the lantern.

Night and dawn shots of ships at sea. Convoy of troopships. Men ready for battle. Stands and pushcarts at London docks. Pan to man in door of pub. (background music of Lili Marlene). Shot of British Tomb of the Unknown Soldier."Department of Defense. Department of the Army. Office of the Chief Signal Officer. (09/18/1947 – 02/28/1964) (Most Recent) From: Series: Moving Images Relating to Military Activities, compiled 1947 – 1964.Record Group 111: Records of the Office of the Chief Signal Officer, 1860 – 1985.

³ Lili Marleen er en tysk sang som blev meget populær på begge sider under 2. verdenskrig.

Teksten til Lili Marleen blev skrevet af Hans Leip i 1915. Sangen blev senere udgivet som "Das Lied eines jungen Soldaten auf der Wacht" / Sangen om en ung soldat på vagt som Norbert Schultze satte musik til i 1938. Sangen blev oprindeligt kaldt "Das Mädchen unter der Laterne" / Pigen under gadelygten. Musikeksempler: The Official Lili Marleen Page Concept and Sponsored by Gordon Brock. - <http://ingeb.org/garb/lmarleen.html>

|: *Wie einst Lili Marleen. :* |
2. Unsere beide Schatten
Sah'n wie einer aus
Daß wir so lieb uns hatten
Das sah man gleich daraus
Und alle Leute soll'n es seh'n
Wenn wir bei der Laterne steh'n
|: *Wie einst Lili Marleen. :* |

3. Schon rief der Posten,
Sie blasen Zapfenstreich
Das kann drei Tage kosten
Kam'rad, ich komm sogleich
Da sagten wir auf Wiedersehen
Wie gerne wollt ich mit dir geh'n
|: *Mit dir Lili Marleen. :* |

4. Deine Schritte kennt sie,
Deinen zieren Gang
Alle Abend brennt sie,
Doch mich vergaß sie lang
Und sollte mir ein Leids gescheh'n
Wer wird bei der Laterne stehen
|: *Mit dir Lili Marleen? :* |

5. Aus dem stillen Raume,
Aus der Erde Grund
Hebt mich wie im Traume
Dein verliebter Mund
Wenn sich die späten Nebel drehn
Werd' ich bei der Laterne steh'n
|: *Wie einst Lili Marleen. :* |

Lied eines jungen Wachtpostens (Lili Marleen)

*Vor der Kaserne,
Vor dem großen Tor,
Stand eine Laterne
Und steht sie noch davor.
So woll'n wir uns da wiederseh'n,
Bei der Laterne woll'n wir steh'n,
Wie einst, Lili Marleen.*

*Unsere beiden Schatten
Sah'n wie einer aus,
Daß wir so lieb uns hatten,
Das sah man gleich daraus.
Und alle Leute soll'n es seh'n,
Wenn wir bei der Laterne steh'n,
Wie einst, Lili Marleen.*

*Schon rief der Posten:
Sie blasen Zapfenstreich,
Es kann drei Tage kosten!
Kamerad, ich komm' ja gleich.
Da sagten wir Aufwiederseh'n.
Wie gerne wollt' ich mit dir geh'n,
Mit dir, Lili Marleen!*

*Deine Schritte kennt sie,
Deinen schönen Gang.
Alle Abend brennt sie,
Mich vergaß sie lang.
Und sollte mir ein Leid gescheh'n,
Wer wird bei der Laterne steh'n,
Mit Dir, Lili Marleen?*

*Aus dem stillen Raume,
Aus der Erde Grund,
Hebt mich wie im Traume
Dein verliebter Mund.
Wenn sich die späten Nebel dreh'n,
Werd' ich bei der Laterne steh'n
Wie einst, Lili Marleen.*

En ung vagtposts sang (Lili Marleen)

Foran kasernen,
Foran den store port,
Står en lanterne
Og den er der endnu.
Så lad os se tilbage,
Ved lygten ønsker vi at være,
Som Lili Marleen én gang.

Fra min stille eksistens,
Fra dette jordiske,
Løft mig som i en drøm
Med dine læber.
Når nattens tåger vender,
Skal jeg stå ved denne lygte
Som Lili Marleen én gang,.

Den flittige Lale Andersen lagde i 1942, også selv om at hun på det tidspunkt rent faktisk havde berufsverbot, forbud mod at udøve, engelsksproget stemme til nogle af big bandet Charlie & his orchestra, indspilninger så som Lili Marleen, Blue Moon, Roll on the blue funnel, Sing, nightingale, sing, Home may be a word, Under an umbrella in the evening og And so another lovely day is over. I spøg og skæmtafdelingen er der en række usædvanlige noder og tekstmæssige varianter.⁴

Selve Lili så sig godt om og tog sig god tid. Selv om der var mange bejlere blev hun først gift flere år efter krigen.

4 Wie einst Lili Marlen. Varianten für Klavier und poetische Parodien im Stile großer Geister über das weltbekannte Lied von Hans Leip u. Norbert Schultze./ Hans Priegnitz. - Hamburg: Musikverlag Hans Sikorski, 1981.

German propaganda music

German music during this period are recorded in: **Handbuch Deutsche Musiker 1933–1945.** / : Fred K. Priberg, 2004.

Nazi Germany assaults the fascist ruled Poland on September 1st, 1939. The day after the German actress and singer Lale Andersen (1905-1972), records the later hit, Lied eines jungen Wachtpostens (Lili Marleen), HMV Elektrola EG I-6993. The record sold over the next few years only 700 copies. In the winter of 1940-1941 and in the spring of 1941 there was published a handful of new German recordings. From April 1941 the German military radio in occupied Belgrade, Serbia, began broadcasting the song and later during the year, it became the station's jingle – and thus were sent several times a day. From the Balkans the song about the soldiers' and sailor's longing spread to the rest of the world, because the station could be received right from Narvik in Norway to North Africa and had up to 6 million listeners on both sides of the fronts. Lili Marleen was later among the Allies Captive in North Africa, if we can believe the British short film True Story Of Lili Marlene, from 1944.

Lili Marlene, English version 1

Translator Tommy Connor

*Underneath the lantern by the barrack gate,
Darling I remember the way you used to wait;
'Twas there that you whispered tenderly,
That you lov'd me, you'd always be,
My Lilli of the lamplight,
My own Lili Marlene.*

*Time would come for roll call time for us to part
Darling I'd carress you and press you to my heart.
And there 'neath that far off lantern light
I'd hold you tight we'd kiss goodnight,
My Lillie of the lamplight,
My own Lili Marlene.*

*Orders came for sailing somewhere over there,
All confined to barracks was more than I could bear;
I knew you were waiting in the street,
I heard your feet, but could not meet,
My Lillie of the lamplight,
My own Lili Marlene.*

*Resting in a billet just behind the line
Even tho' we're parted your lips are close to mine,
You wait where that lantern softly gleams
Your sweet face seems to haunt my dreams,
My Lillie of the lamplight,
My own Lili Marlene.*

Lili Marlene, English version 2

Translator Marlene Dietrich⁵

*Outside the barracks by the corner light
I'll always stand and wait for you at night
We will create a world for two
I'll wait for you the whole night through
For you, Lili Marlene
For you, Lili Marlene*

*Bugler tonight, don't play the Call To Arms
I want another evening with her charms
Then we will say goodbye and part*

⁵ Judgment at Nuremberg (Stanley Kramer, 1961).

*I'll always keep you in my heart
With me, Lili Marlene
With me, Lili Marlene*

*Give me a rose to show how much you care
Tied to the stem, a lock of golden hair
Surely tomorrow you'll feel blue
But then will come a love that's new
For you, Lili Marlene
For you, Lili Marlene*

*When we are marching in the mud and cold
And when my pack seems more than I can hold
My love for you renews my might
I'm warm again, my pack is light
It's you, Lili Marlene
It's you, Lili Marlene*

*My love for you renews my might
I'm warm again, my pack is light
It's you, Lili Marlene
It's you, Lili Marlene*

The diligent Lale Andersen sang in 1942, even though she at the time actually had an occupational ban, the English-language voice to some of the big band Charlie & his orchestra, recordings such as Lili Marleen, Blue Moon, Roll on the blue funnel, Sing, nightingale, sing, Home may be a word, Under an umbrella in the evening and, And so another lovely day is over.

Lili looked carefully around and took her time. Although there were many suitors, she first married several years after the war.

After the World War II Lili Marlene, who was popular on both sides of the fronts who had been standing at the barracks in street light glow married. With her wedding, disappeared some of the soldiers' daydreams, tells the Andrews Sisters in 1949.

There is a sought complete anthology of Lili Marleen songs.

Der findes en tilstræbt komplet antologi over Lili Marleen sange.

Lili Marleen an Allen Fronten : ein Lied geht um die Welt : das Lied, seine Zeit, seine Interpreten, seine Botschaften. Bear Family 2005.

The Wedding Of Lili Marlene

*There were tears in the crowded congregation,
There were hearts that had loved but all in vain
'Twas goodbye to the sweetheart of the nation,
At the wedding of Lili Marlene.*

*Men who'd marched where the desert sands are burning
From Tobruk down the road to Alamein,
In their hearts tender memories were returning
At the wedding of Lili Marlene.*

*As she knelt where the candlelight's were gleaming,
It seemed the choir sang soft and low,
"Farewell my angel of the lamplight,
We'll always love you so."*

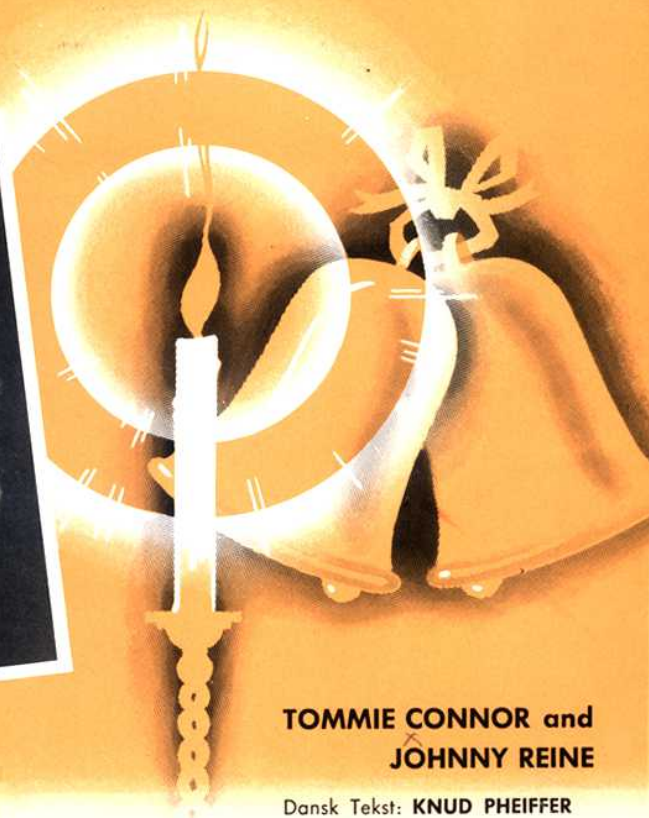
*Down the aisle came the bride in all her glory,
To the strains of her own, sweet, love refrain,
'Twas the end of a very lovely story,
At the wedding of Lili Marlene.*

The Wedding of **LILLI MARLENE**

BRUDEN VAR LILLI MARLEEN

KATE ROSÉN

**TOMMIE CONNOR and
JOHNNY REINE**

Dansk Tekst: **KNUD PHEIFFER**

||| Net.

WILHELM HANSEN, MUSIK-FORLAG, KØBENHAVN

Efter anden verdenskrig blev den på begge sider af fronterne populære Lili Marlene, som havde stået ved kasernen i gadelysets skær, gift. Med hendes bryllup forsvandt nogle af soldaternes dagdrømme, beretter the Andrews Sisters i 1949. Her er både den originale danske og min oversættelser.

Bruden var Lilli Marleen

Oversætter: Knud Pheiffer

Jeg så i går et bryllup og hvor var dog bruden kær,
i en kirke, ja, og det føltes som var hele verden der!
Der var mænd og for dem var det vist sværest,
for jeg så og jeg ved, at hver een sa' farvel,
til alverdens lille kærest'
ja for bruden var Lilli Marleen

Der var mænd fra det store regimente
som har oplevet krigens fænomen⁶,
men jeg så at det bryllup sved og brændte,
ja for bruden var Lilli Marleen
Da hun klæded' for altret med sin brudgom,

⁶ Krigens fremtrædelsesformer så som et langvarigt forløb med store tabstal, omfattende ødelæggelser, folkemord osv.

det var som om koret sang:
Åh, nej, farvel min engel fra barakken,
vi elsker altid dig!

Da hun langsomt gik ned ad kirkegulvet,
blev der hvisket "By, By" "Auf wieder seh'n"
Her begynder og slutter eventyret,
ja for bruden var Lilli Marleen.

Lili Marlenes bryllup

Der var tårer i den overfyldte menighed,⁷
Der var hjerter, der havde elsket, men alle forgæves
Det er jo for farvel til nationen kæreste
Ved Lili Marlenes bryllup.

Mænd, der havde marcheret, hvor ørkensandet brænder
Fra Tobruk⁸ ned ad vejen til Alamein,⁹
I deres hjerter blev søde minder tilbage
Ved Lili Marlenes bryllup.

Da hun knælede, hvor levende lys skinnende,
Det forekom, at koret sang blødt og sagte,
"Farvel min lampelys engel,
Vi vil altid elske dig."

Ned ad kirkegulvet skred bruden i al sin herlighed,
Til tonerne af hendes egen, søde, kærlighedsomkvæd,
"Det var slutningen af en meget dejlig historie,
Ved Lili Marlenes bryllup."

7 Danske pladeudgivelser og nodetryk: Sid Merrimans Danseorkester. Sang: Raquel Rastenni & The Okey-Dokies: Bruden var Lilli Marleen / Fjernsynsvalsen Tono SP 4655 og Kate Rosén: Igen / Bruden var Lili Marleen, HMV X 7262 1949. Nodetryk: Wilhelm Hansen, 1949.

8 Belejringen af Tobruk i Libyen, Nordafrika, 1941-1942.

9 Første slag om el-Alamein i Egypten, juli 1942.

Both the Danish versions of Lili Marleen the first with Elsa Sigfuss with Aage Juhl Thomsen's Orchestra, Odeon D-512, and the second with Sid Merriman's Dance Orchestra both recorded 1941 are a romantic sailor song! Gone are the barracks and the street light.

Begge de danske udgaver af Lili Marleen den første med Elsa Sigfuss med Aage Juhl Thomsens Orkester,. Odeon D-512, og den anden med Sid Merrimans Danseorkester begge fra 1941 er en romantisk sømandssang! Borte er kasernen og gadelygten.

Lili Marleen anno 1941 på dansk.
Første vers må være nok i denne sammenhæng.

På den stolte skude fjernt fra hjemmets strand
står den tavse sømand og længes hjem i land.
Tænker, mens skibet står mod nord,
på den, som i hans hjerte bor,
på sin Lili Marleen, på sin Lili Marleen.

Translated:

On the proud ship far away from the home beach
Stands the silent sailor longing homesick from sea.
Thinking while the vessel sails north,
On the one who in his heart lives,
On his Lili Marleen, on his Lili Marleen.

There are 40 recordings of Lili Marleen here.

Der er 40 indspilninger af Lili Marleen her.
- <http://archive.org/details/LiliMarleen-01-40>,

including actress Lucie Mannheim: BBC version from 1943. Lucie Mannheim was of Jewish origin and fled into exile in 1933 to the UK. Here she played in London's theaters and worked in the BBC's German program that sent broadcasts to the German soldiers during the World War.

heriblandt skuespilleren Lucie Mannheims BBC udgave fra 1943. Lucie Mannheim var af jødisk herkomst og flygtede derfor i eksil i 1933 til Storbritannien. Her spillede hun i Londons teatre og arbejdede i BBC tyske program som sendte udsendelser til de tyske soldater under verdenskrigen.

*Vielleicht fällst Du in Rußland,
Vielleicht in Afrika,
Doch irgendwo da fällst Du,
So will's Dein Führer ja.
Und, wenn wir doch uns wiedersehen,
Oh möge die Laterne stehen
In einem anderen Deutschland!
Deine Lili Marleen —*

*Der Führer ist ein Schinder,
Das sehen wir hier genau.
Zu Waisen macht er Kinder,
Zur Witwe jede Frau.
Und wer an allem schuld ist, den
Will ich an der Laterne seh'n!
Hängt ihn an die Laterne!
Deine Lili Marleen.*

Original English translation:

*My heart is sad and weary
As I write this to-day
For life is sad and dreary
Since you marched away
You say "I'm a soldier, it must be"
But that can bring no help to me.
I'm waiting by the lantern,
Your own Lili Marlene.*

*Your man is dead, I hear it,
His grave the Russian snow;
Yes, die he must, I fear it,
For Hitler's wills it so.
Oh, could we only meet once more,
Our country free of shame and war,
And stand beneath the lantern
We two, Lili Marlene.*

*Fuehrer, I thank and greet you,
For you are good and wise;*

*Widows and orphans meet you
With hollow, silent eyes.
Hitler, the man of blood and fear,
Hang him up from the lantern here.
Hang him up from the lantern
Of your Lili Marlene.*

Oversættelse fra tysk

Måske falder du i Rusland
Måske i Afrika
Men et eller andet sted falder du,
Så vil din Fører det, ja.
Og alligevel, når vi mødes igen,
Åh, måske ved gadelygten stå
I et andet Tyskland!
Din Lili Marleen -

Føreren er en skrædder,
Ser vi lige nu.
Forældreløse børn, han skaber,
Alle kvinder er enker.
Og hvis skyld er det,
Jeg vil se på lygten!
Hæng ham i lygten!
Din Lili Marleen.

An illegal Danish version of unknown authorship.

Outside the barracks stands a German slut

En illegal dansk udgave med ukendt ophav.

Udenfor kasernen staar en Tyskertøs

Udenfor kasernen staar en Tyskertøs
hun er baade grim og har en skrue løs.
Hun står der og venter kun på en
Med en grøn kasket og skæve Ben
/:det er en tysk soldat:/

Først gik han til Polen, slog dem ned med Magt
Så gik han til Norge og til Dannemark.
Nu er han i Rusland og faar bank
Nu er han ikke mere saa rank
/:det har vi spaaet saa tit:/

Tyskerne må sulte, lide megen nød
Kartofler faar de aldrig og endnu mindre kød
Nu skal alle Tøse have smaa
Med dem, der maa til fronten gaa
/:Det er en køn butik:/

General von Brauchitz han er ikke glad
Han sku' tage Moskva og så Leningrad.
Han ku' ikke naa at faa dem fat
Saa kom den kolde Vinternat
/:Saa nu er han kaput:/

Nazi-psykopater, Hitlers hele stab
Som bliver regeret af en rædsom flab.
De skulde ha' nogen på deres tud
Og smides af Europa ud
/:Saa først ka' vi få Fred:/

Først saa ta'r vi Göring ved hans Vingebe
Og så ta'r vi Goebbels og slaar ham ned med sten
Saa hænger Hitler i en strop
Ved Siden af von Ribbentrop
Saa er de rent til Grin
De fire Nazi-Svin

Ogsaa her i Danmark skal der renses ud
Først til Fører Clausen bliver der sendt Bud
Saa napper vi Hr. Scavenius
Han skal ha' høvl det lille Nus
Det er da soleklart
At han var lidt for smart

And now to the naughty version. The last verse.¹⁰

Og nu til den uartige udgave. Sidste vers.

Ein unbekannter GI

*Vor der Kaserne, American Soldat
Mit viele Cigaretten und beaucoup Chocolat
Alles ist prima; alles ist gut
Nur zwanzig Marks für fünf Minute
Noch eins, Lili Marlene, Noch eins, Lili marlene.*

Foran kasernen, amerikansk soldat
Med mange cigaretter og dejlig chokolade
Alt er fint, alt er godt
Kun tyve Mark for fem minutter
En gang mere, Lili Marlene,
En gang mere, Lili Marlene.

Cover illustration: First known music print, 1940.

Holger Terp's a librarian and editor of the Danish Peace Academy

The Danish Peace Academy, 2014

Forsideillustration: Første kendte nodetryk, 1940.

Holger Terp er bibliotekar og redaktør af Det danske Fredsakademi.

Det danske Fredsakademi, 2014

¹⁰ Frühling für Hitler und Lili Marleen, Der Spiegel, 4/1981
- <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-14319633.html>